

กำแพงแก้ว

แม่มีผมเมื่ออายุได้ ๔๐ ห่างจากตอนที่ผมมีผมหนา ๑๐ ปี และห่างจากตอนที่ผมมีผม ๘ ปีพอดี...ระยะนั้น สงครามโลกครั้งที่สองเพิ่งยุติลงได้ไม่กี่ปี และครอบครัวของเราเพิ่งย้ายมาอยู่ที่เสาชิงช้าได้ไม่นาน

แม่เล่าว่า คนแก่ข้างบ้านเคยฝันว่าญี่ปุ่นชนศพทหาร มาตั้งที่ลานเสาชิงช้าเป็นกองพะเนิน พอหลังจากนั้นแถวบ้านเราก็มีคนตั้งห้องไม้ได้หยุดหย่อน แม่แต่แม่ซึ่งไม่เคยคิดว่าจะมีลูกอีก...ผมอยู่ในท้องแม่นานร่วมหนึ่งปี จนแม่ทำอะไรไม่ไหว ได้แต่นอนกลิ้งไปกลิ้งมา เมื่อจนปัญญาเข้า ก็เที่ยวฝากใครต่อใครไปบนบานศาลกล่าวเจ้าพ่อเจ้าแม่ต่างๆ ให้ผมรีบคลอดออกมาเสียที

ในตอนนั้นบ้านเช่าหลังเล็กๆ ของเราที่เสาชิงช้ามีคนอยู่กันแน่นขนัด นอกจากครอบครัวเราแล้ว ก็มีพวกหน้าๆ เพื่อนฝูงของพ่อ จนชั้นคนที่เพียงแค่ว่าพ่อรู้จักบางคนก็อยู่

ชั่วครึ่งชั่วคราว แต่บางคนก็อยู่นานเป็นปี...ในเวลากลางคืน สายมุ้งจะพาดกันนิ้วเนีย แทบไม่เหลือช่องให้พอสอดตัวลอดไปได้ และที่ร้ายไปกว่านั้นก็คือ นอกจากพ่อแล้ว ไม่มีใครสักคนในบ้านที่พอมิรายได้เป็นชิ้นเป็นอัน...ตั้งนั้นพ่อ ล่วงเข้ากลางๆเดือน พี่มณฑากับพี่โมกจึงมีหน้าที่วิ่งไปเอา ข้าวสาร น้ำปลา น้ำตาลทราย ฯลฯ จนกระทั่งเหล้าจากร้านขายของชำหน้าตลาดมาก่อนอยู่เป็นประจำ

แม้จะมีเวลาเตรียมตัวนานกว่าการคลอดพี่มณฑากับพี่โมก แต่คืนที่ผมคลอดก็ไกลาหลอลห่ม่านเอาการ...คืนนั้นพ่อไปทำงานที่โรงละครเฉลิมบุรี พวกน้ำๆและคนอื่นๆออกไปเที่ยวข้างนอกกันหมด เหลืออยู่แต่แม่ พี่มณฑา และพี่โมก...แม่ใช้พี่โมกขึ้นรถรางไปตามพ่อตั้งแต่เริ่มรู้ลึกกว่ามีอาการผิดปกติ ส่วนพี่มณฑาผูกคอกผูกน่องละล้าละลึ่ง แต่พ่อก็ยังไม่มาสักที ในที่สุดเมื่อเจ็บท้องถี่ขึ้น แม่จึงให้พี่มณฑาวิ่งไปตามเพื่อนร่วมวงเหล่าพ่อแถวร้านเหล้าหน้าวัดมหารณพมาสักคน

แม่เล่าว่า พี่มณฑาหายไปพักใหญ่ก็กลับมาพร้อมกับ หมอหมอยซึ่งกำลังเมาสะเงาะสะเงะได้ที่...หมอหมอยไม่ใช่ หมอหมอหรือผู้มีความรู้ในทางแพทย์ แต่ที่เรียกกันเช่นนั้น เพราะแกทำงานเป็นเสมียนอยู่แผนกสาธารณสุขของเทศบาล

หมอหมอยหายมาเป็นปลิดทิ้ง แต่ก็เงาะงะหยิบจับอะไรไม่ถูก โชคดีที่แกยังพอนึกได้ว่ามีนางผดุงครรภ์สุขศาลา เจ้าคุณพระประยูรวงศ์ฯคนหนึ่งมีบ้านพักอยู่แถวตึกดิน และจับสามล้อไปเอาตัวมาทำคลอดได้ทันเวลา...

พ่อกลับมาถึงบ้านหลังจากที่ผมคลอดแล้วเกือบชั่วโมง เพราะนี่กว่าแม่เพียงแต่เจ็บเดือนธรรมดา ก็เลยตีแม่เหล้ากับพวกละครต่อ...ในตอนแรกพ่อดูจะดีใจที่รู้ว่าได้ลูกชายอีกคนหนึ่ง แต่พอเห็นหน้าตาผิวพรรณผมถนัด พ่อก็ออกจะผิดหวัง เพราะในทัศนะของพ่อถือว่าผู้ชายที่ผิวคล้ำจึงจะเป็นคนบึกบึน เป็นนักต่อสู้ และเป็นลูกผู้ชายเต็มตัว และถึงกับเคยขอหลวงพ่อบ่อน้ำร้อนสมัยที่พ่อยังรับราชการเป็นนายตำรวจอยู่ที่ระนอง จนกระทั่งได้ลูกชายผิวคล้ำอย่างพีโมกมา

“พี่ลึกลับไว้บ้างแล้วหรือยังว่าจะให้ลูกชื่ออะไร...ผมจะทำได้ทำสูติบัตรให้” หมอหม้ยถามเมื่อพ่อกลับออกมาที่นอกชาน พ่อหนึ่งไปครู่หนึ่ง ก่อนเอ่ยตอบสั้นๆ

“มะลิ”

“อะไรนะ” หมอหม้ยถามอย่างไม่เชื่อหูตัวเอง “เด็กผู้ชายชื่อมะลิ”

“ทำไมล่ะ...” พ่อไม่เห็นเป็นเรื่องแปลก “ชื่อมะลิเข้าชุดกับพวกพี่ๆและพวกตระกูลผม ทั้งยังเหมาะกับผิวพรรณมันด้วย”

“นั่นก็ตามใจ...” หมอหม้ยพยักหน้า “แต่เขาว่าผู้ชายที่ชื่อเป็นหญิงมักจะมีร้าย”

“ผมก็หวังไว้เช่นนั้น” พ่อเหลียวกลับไปมองทางห้องที่เพิ่งก้าวออกมาแวบหนึ่ง

ตกลงผมก็ได้ชื่อว่ามะลิตั้งแต่วันแรกที่เกิดมา โดยไม่มีชื่อเล่นหรือชื่ออื่น นอกจากเมื่อผมโตขึ้น เพื่อนๆ จึงต่อสร้อยให้อย่างลือๆว่า...‘เด็กชายมะลิวัลย์’

พ่อจดชื่อ นามสกุล และรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับตัวผมฝากหมอมั้ยไปจัดการเรื่องสูติบัตรและการแจ้งเกิดที่อำเภอ แต่ไม่ทราบว่ามีหมอมั้ยไปเฝ้าทำกระดาษแผ่นนั้นหายเสียที่ไหน และพ่อกับแม่มักเลื่อนๆเรื่องนี้เสียสนิท จนกระทั่งเมื่อผมอายุครบเกณฑ์จะต้องเข้าโรงเรียนจึงได้เอะอะกันขึ้น... หมอมั้ยคนก่อเหตุเลยต้องยกย้ายหาทางแก้ไขด้วยการไปแจ้งเกิดผมย้อนหลังที่อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และย้ายกลับเข้ากรุงเทพฯอีกที

...จนกระทั่งบัดนี้ผมก็ไม่เคยรู้จักว่าอำเภอบางเลนที่ตัวเองได้ชื่อว่าเกิดที่นั่นนั้น มันอยู่ตรงไหน

เมื่อตอนที่ผมยังเล็ก ก่อนนอนแม่จะให้จุดธูปกราบพระและรูปถ่ายคุณปู่คุณตาที่อยู่ในกรอบหน้าต่างที่บูชา...คุณปู่สวมเสื้อครุยเนติบัณฑิต สีหน้าเคร่งเครียด ศีรษะเถิกและไ่ว่หนวดเรียวยาว ส่วนคุณตาแต่งเครื่องแบบข้าราชการ หน้าตาเป็นคนใจดี สวมแว่นสายตากรอบทอง ผมขาว หนวดหนาเป็นปั้ง

แม่เป็นคนพูดน้อย และสิ่งเดียวที่แม่มักจะพูดให้เราฟังอยู่เสมอก็คือ การรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล...แม่จะเล่าให้ฟังถึงตอนที่ไทยประกาศสงครามกับเยอรมนีในสมัยสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และคุณตาซึ่งรับราชการอยู่กระทรวงการคลัง มีหน้าที่พิทักษ์ทรัพย์สินชาติคู่สงครามซึ่งอยู่ในประเทศไทย แม้ขณะนั้นคุณตาจะมีเพื่อนชาวเยอรมันที่สนิทสนมกันอยู่หลายคน แต่ก็ไม่เคยปรึกษาให้ใครรู้เรื่องการพิทักษ์ทรัพย์สินล่วงหน้า...หรือในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองที่พ่อเป็นพนักงานติดต่อด้าน

พลากิการให้กองทัพญี่ปุ่นในเมืองไทย

“ถ้าเป็นคนอื่นคงรวยไปแล้ว...” แม่พูดด้วยน้ำเสียงที่ปราศจากความรู้สึกใดๆ “...แต่ตระกูลเราไม่เคยมีใครทำ”

ในบางวันแม่ก็จะสอนให้เราท่องโคลงโลกนิติ โดยเฉพาะบทที่ว่า

“ถึงจนทนนผู้กัด	กินเหลือ
อย่าเที่ยวแลเนื้อเถื่อ	พวกพ้อง
อดอยากเยี่ยงอย่างเสือ	สงวนศักดิ์
ไซ้ก็เสาะใส่ท้อง	จับเนื้อกินเอง”
กับ...	

“จามรีชนข้องอยู่	หยุดปลด
ชีพ บ่ รักรักยศ	ยิ่งไซ้
สัตว์โลกซึ่งสมมต	มีชาติ
ดูเยี่ยงสัตว์นั้นได้	ยศข้องสรรเสริญ”

แต่สำหรับผมกลับไปติดใจบทกลอนที่แม่ไม่ได้สอน เรื่อง ‘ระเด่นลันได’ ของพระมหามนตรี (ทรัพย์) มากกว่า...

การรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลนั้นดูช่างเป็นเรื่องวุ่นวายใหญ่โต และการบังเอิญเกิดมาเป็นคนมีชาติตระกูลนั้นก็ไม่ได้ช่วยให้ท้องเรารู้สึกดีขึ้นแม้แต่น้อย...แทบทุกคืนผมจะหลับลงพร้อมกับความหิว เราสามคนพี่น้องเป็นโรคโลหิตจาง โรคปากนกกระจะจอก เลือดออกตามไรฟัน และโรคอะไรต่อมิอะไรที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากการไม่ได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าและปริมาณที่เพียงพอ

มีอยู่ครั้งหนึ่งหรือสองครั้งที่เรามาถึงเส้นแบ่งที่จะเลือกเอา ระหว่างการรักษาชื่อเสียงกับการที่จะมีอะไรกินอิ่มกันสักมื้อ แต่อย่างแรกก็ดูช่างได้ชัยชนะไปเสียทุกที...

ผมจำได้ว่า เช้าวันหนึ่งเราตื่นขึ้นมาโดยรู้ว่าทั้งบ้านมีเงิน เหลืออยู่เพียงหกสลึง ผมนั่งห้อยขาเหงาๆอยู่ที่นอกชาน มองดู ลุงทองปลั่งข้างบ้านแต่งตัวหรูหรา คาดเข็มขัดดักด้วยไหลอน แบบทหารพันมิตร สวมแว่นกันแดดแมคอาเธอร์ ออกไป ทำงานบริษัทไล่ๆ กับเจ๊กชายฝรั่งดองที่เข็นรถเข็นมาจาก กันตรอก...พอคนทั้งคู่คล้อยหลัง ผมก็มองเห็นธนบัตรใบละ ยี่สิบบาทสีเขียวสดตกอยู่บนพื้น...เหมือนเทวดามาโปรด! ผม รีบโดดลงจากนอกชานไปคว้าธนบัตรใบนั้น กำไว้แน่นในอุ้งมือ และวิ่งต้อกลับมาหาแม่

พ่อกับแม่มองดูธนบัตรใบนั้นด้วยสายตาที่ผมไม่เคยเห็น อยู่เงียบๆ ครู่หนึ่ง ก่อนที่พ่อจะดึงมันมาจากมือแม่และเดิน เอาไปเสียบไว้กับกระจกงบานเล็กที่ข้างฝา

“มะลิช่วยดูไว้ด้วย...” พ่อพูดโดยไม่ได้หันกลับมามอง ผม “...เย็นนี่เมื่อลุงปลั่งกับเจ๊กฝรั่งดองกลับมา แกกับเจ้าโมก เอาไปถามเขาดู”

อย่างไรก็ตาม มีอยู่ครั้งหนึ่งที่เราสามคนพี่น้องสามารถได้ อะไรมากินโดยชื่อเสียงวงศ์ตระกูลไม่อาจแย่งยื้อเอาไปได้ เหมือนเคย...

บ่ายวันนั้นผมกำลังช่วยพี่มณฑาพับถุงกระดาษเพื่อ รวบรวมไว้ขายแม่ค้าขนมอยู่ในห้อง...ทันใดนั้นแมวตัวหนึ่ง

ก็โดดผลุงเข้ามาทางหน้าต่าง ฝูงกระดาศที่กองไว้กระจาย
ทั้งคนทั้งแมวต่างหยุดนิ่งอยู่กับที่ด้วยความตกใจ และผม
เพิ่งสังเกตเห็นว่าเจ้าแมวลายตัวร้ายคาบไข่มุมใบหนึ่งไว้ในปาก
...เราต่างจ้องมองกันอย่างกุมเชิง... ความโมโหในตอนแรก
ของผมเปลี่ยนเป็นความต้องการที่จะช่วงชิงไข่มุมนั้นจากแมว
ผมจึงตามมันขณะที่ค่อยๆ เอื้อมมือไปคว้าฝูงกระดาศใบหนึ่ง
ขึ้นมา กางปากจุกให้ลมเข้า หุบปากจุกซ้าๆ และก่อนที่แมว
จะทันรู้ตัว ผมก็ตบฝูงกระดาศดังปัง...

แมวคายไข่มุมและแผ่นเปลือกออกไปจากห้องในพริบตา

แม่แกะไข่มุมทิ้ง เหลือไข่มุมแดงเซลยลูกกลมสีแดงสดไว้คลุก
ข้าวสวยเหยาะน้ำปลาแยะๆ ให้เรากินในมือเย็น... มันช่างอร่อย
อย่างวิเศษ เราแย่งกันตักใส่ปากคนละจุกคนละจิบ พี่มณฑา
กับพี่โมกหัวเราะคิกคัก ขณะที่ผมนึกถึงบทกลอนใน 'ระเด่น-
ลันได' ขึ้นมาลอยๆ...

“มาจะกล่าวบทไป

ถึงระเด่นลันไดอนาถา

เสวยราชย์องค์เดียวเปลี่ยวएका

ในบุรีเสาชิงช้าหน้าโบสถ์พราหมณ์

อยู่ปราสาทเสาคอดยอดดัดวัน

กำแพงแก้วแลลั่นด้วยเรียวหนาม

มีทหารหอนเท่าเฝ้าโมงยาม

คอยปราบปรามปัจจามิตรที่คิดร้าย...”

เพื่อนรัก

ผมเป็นคนอ่อนแอที่สุดในกระบวนพี่น้อง และป่วย
กระเสาะกระแสะมาตั้งแต่เล็ก ซึ่งเรื่องนี้แม่ออกจะโทษตัวเอง
ว่าเป็นเพราะมีผมเมื่ออายุมากแล้วประการหนึ่ง ประกอบกับ
ความยากจนขัดสน ไม่มีปัญญาที่จะหาอาหารที่มีประโยชน์
หรือยาบำรุงดี ๆ มาช่วยเสริมสุขภาพผม อีกประการหนึ่ง...
ผมต้องหย่านมตั้งแต่อายุเข้าเดือนที่สาม เนื่องจากน้ำนมแม่
ใสมากและมีปริมาณไม่เพียงพอ

ตอนที่ผมหย่านมนั้นเป็นที่เดือดร้อนไปทั้งบ้าน เพราะ
ผมเอาแต่ร้องไห้โยเยไม่ยอมหยุด เป็นภาระให้พี่มณฑากับ
พี่โมกต้องผลัดเวรกันอุ้มผมออกไปเดินนอกบ้าน จนกระทั่ง
หลับสนิทแล้วจึงจะเอากลับเข้ามาได้ ซึ่งพี่มณฑากับพี่โมกเรียก
ตัวเองว่าเป็น ‘ทหารยาม’ ทำหน้าที่แบกผมแทนป็น เดินวนไป
วนมาแถวหน้าเทศบาลหรือรอบลานเสาชิงช้าในตอนดึก ๆ ตื่น ๆ
...และที่พี่โมกเจ็บใจหนักหนาก็คือ คนที่ผ่านไปมาเมื่อเห็นพี่โมก

ตัวดำเป็นเหนียงอุ้มผมที่มีผิวขาวละเอียด ก็อดจะเตือนพี่โมกด้วยความเป็นห่วงไม่ได้ว่า “ไอ้หนู เอ็งอุ้มลูกเขาดี ๆ นะ”

แม้ว่าพ่อจะพอใจผิวที่คล้ำเข้มสมเป็นลูกผู้ชายของพี่โมก แต่เจ้าตัวเองดูจะไม่ค่อยพอใจกับคุณสมบัติข้อนี้เท่าไรนัก แม้กระทั่งแม่เองก็เคยพูดล้อ ๆ ในตอนหลังว่า ดีที่พี่โมกเกิดก่อนยุคอเมริกาเข้ามาอยู่ตะเภา ไม่งั้นชาวบ้านคงต้องหาว่าพี่โมกเป็นเด็กประเภท ‘ข้าวนอกนา’

สำหรับผมเองนั้น ผิวพรรณที่ผุดผ่องก็ทำให้เป็นที่ล้อของเพื่อนฝูงว่า ‘ตัวเมีย’ บ้าง ‘กะเทย’ บ้าง... จนในที่สุดเพื่อน ๆ ก็พากันเรียกผมอย่างล้อเลียนว่า ‘มะลิวัลย์’ จนติดปาก

การอนามัยหลังสงครามเลิกใหม่ ๆ ยังล้าหลังและขาดแคลน ทั้งหูกยาและเครื่องมือ ยาฝรั่งที่ใช้กันมีอยู่เพียงไม่กี่ขนาน เช่น ซัลฟาไดอะซีนแก้อักเสบ ซัลฟากัวนิติน แก้อักเสบ เชนิซาเทตแก้อักเสบ ในขณะที่โรคภัยไข้เจ็บชนิดร้ายแรงแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น

ผมไม่สบายมากในช่วงปิดเทอมปลายชั้นป.๔...อาการในระยะแรกมีไข้สูงติดต่อกันหลายวัน ต่อมาก็ปวดศีรษะเจ็บคอ ซึ่งเป็นลักษณะใกล้เคียงกับไข้หวัดที่ผมมักจะเป็นอยู่เป็นประจำ พ่อกับแม่ก็ไม่ได้เฉลียวใจอะไร คงให้ผมทานยา เชนิซาเทตลดไข้แก้อักเสบไปตามเรื่อง แต่ก็ไม่ได้ดีขึ้น ผลสุดท้ายเมื่อแม่ตัดสินใจพาผมไปโรงพยาบาลกลางก็สายเกินไปแล้ว เพราะหมอดตรวจพบว่าผมป่วยเป็นโปลิโอ ไม่ใช่ไข้หวัดธรรมดา... ผมอยู่โรงพยาบาลหลายอาทิตย์ ทั้งฉีด ทั้งกินยาหลายขนาน

และถูกจับเข้าเครื่องที่เรียกว่า 'ปอดเหล็ก' เพื่อช่วยในการหายใจ... โปลิโอทำให้กล้ามเนื้อขาซ้ายของผมอ่อนเปลี้ยไม่มีกำลังวังชา ผมต้องใช้ไม้สอดไม้ไผ่ที่รักแร้พยุงตัวอยู่ระยะหนึ่งกว่าจะสามารถเดินได้โดยไม่ต้องมีอะไรช่วย

แม้ว่าผมจะกลายเป็นคนที่มีร่างกายไม่สมประกอบ แต่พ่อ กับแม่และทุกคนในบ้านก็ไม่ได้แสดงท่าทีสมเพชเวทนาหรือ เอาอกเอาใจผมเป็นพิเศษแต่อย่างใด... ทันทีที่ผมกลับจาก โรงพยาบาลวันแรกก็ถูกพ่อใช้ให้กะเผลกไปซื้อเหล้าที่ตรอกไข่ "รีบไปรีบมานะ" พ่อกำชับ "อย่ามัวเถลไถลที่ไหน"
แม่มองตามผมด้วยสายตาที่สงบเยือกเย็น ปราศจากความรู้สึกใดๆ

หลายปีต่อมาผมจึงได้รู้จากพี่มณฑาวาว่า แม้จริงเมื่อนอนร้องไห้ทุกคืนก่อนที่ผมจะกลับจากโรงพยาบาล และพ่อ ดื่มเหล้าหนักขึ้นเมื่อรู้แน่ว่าผมจะต้องพิการไปตลอดชีวิต... ผมรู้ว่าพ่อตั้งความหวังที่จะเห็นผมกับพี่โมกเข้าเรียนโรงเรียน นายร้อย แต่หลังจากที่ผมป่วยด้วยโรคโปลิโอคราวนั้นแล้ว พ่อก็ไม่เคยเอ่ยปากถึงเรื่องในอนาคตของลูกๆ อีกเลย

ผมต้องใช้ความพยายามอยู่เป็นปีกว่าจะทำให้ยอมรับสภาพ ของตัวเองได้ ต้องใช้ความอดทนอย่างมากในการหัดเดิน โดยไม่ต้องใช้ไม้ค้ำ จนกระทั่งวิ่งแฉกๆ ได้ ผมต้องทำทุกสิ่ง ทุกอย่างเหมือนกับเด็กปกติคนอื่น... ตลอดระยะเวลาเป็น เดือนๆ ที่ผมต้องตกอยู่ในความหวาดกลัวและหวั่นวิตก

ต่างๆ นานา ถูกล้อเลียนและกลั่นแกล้งรังแก ผมต้องผ่านการทดสอบจากเพื่อนๆ อย่างมากมายกว่าพวกนั้นจะยอมรับผมเข้าร่วมกลุ่มด้วย

และคนสำคัญที่ช่วยให้ผมคลายปมด้อยและความวิตกกังวลลงได้ก็คือ... ดิงฮั่ว

ดิงฮั่วเป็นเด็กกำพร้า พ่อตายก่อนสงครามเลิกไม่นาน เหลือแต่แม่ซึ่งรับจ้างเย็บเสื้อผ้าหาล้างคราบคร่าวโดยเช่าห้องแถวตรงข้ามบ้านเราอยู่กับลูกชายและลูกสาวอีกสองคน... พี่สาวดิงฮั่วชื่อเซ็งกับชิว อายุรุ่นราวคราวเดียวกับพี่โมก ทำหน้าที่เป็นลูกมือช่วยแม่สอยเสื้อผ้า ทั้งคู่มีรูปร่างเล็กเหมือนตุ๊กตาและไม่เคยนุ่งกระโปรงหรือแต่งตัวแบบอื่น นอกจากกางเกงผ้าสีน้ำเงินเข้มกับเสื้อคอปกแขนสั้นสีสดที่มีลวดลายดอกไม้เล็กๆ สีขาวซึ่งตัดเย็บเอง

แม่ของดิงฮั่วอายุอ่อนกว่าแม่หลายปี เป็นคนอารมณ์ดี กิริยามารยาทเรียบร้อย ผมจำได้ว่าแม่ดิงฮั่วเกล้าผมไว้ที่ท้ายทอยและปักปิ่นที่ทำด้วยกระดองกระ นานๆ จึงจะคลี่ผมยาวสยายให้ลูกสาวช่วยหวีให้... แม้ว่าครอบครัวของเราจะสนิทสนมกันมาก แต่ก็ไม่มีใครรู้ว่าแม่ของดิงฮั่วชื่ออะไร นอกจากจะเรียกกันจนติดปากว่า ‘แม่ดิงฮั่ว’ เหมือนที่บ้านดิงฮั่วเรียกพ่อกับแม่ว่า ‘พ่อมะลิ’ และ ‘แม่มะลิ’

ดิงฮั่วเป็นลูกคนเดียวในบ้านที่ได้เรียนหนังสือ เมื่อกลับจากโรงเรียนในตอนเย็น ถ้าไม่ช่วยแม่กับพี่สาวทำงาน ดิงฮั่วก็จะท่องหนังสือ ไม่ค่อยออกไปเที่ยวเตร่หรือสนุกสนานกับเด็ก

คนอื่น

“โตขึ้นนายอยากเป็นอะไร” ผมถามขึ้นในเย็นวันหนึ่ง เมื่อตึงฮั่วเพิ่งทำการบ้านเสร็จ... ลมสะบัดชายผ้าม่านสีแดง มีลวดลายดอกไม้เล็กๆ สีขาวที่กั้นบริเวณนั้นให้เป็นที่ห้องนั่งเล่น ห้องทำงาน ห้องนอน และห้องอื่นๆ จิปาถะของสมาชิกในบ้าน พอให้แยกสัดส่วนจากพื้นที่ส่วนใหญ่อื่นๆ ซึ่งเป็นเหมือนโรงงานย้อมๆ ที่วางจักรเย็บผ้าเก่าๆ สองตัว กองเสื้อผ้า และเศษผ้าที่เกลื่อนกลาดอยู่ตามพื้น

“เราจะเป็นครู” ตึงฮั่วตอบพร้อมกับปิดหนังสือตรงหน้า

“ทำไมล่ะ” ผมถามด้วยความแปลกใจ... ในความคิดของผมนั้น ครูเป็นบุคคลที่น่าเบื่อหน่าย ไม่มีอะไรน่าตื่นเต้น สนุกสนานเหมือนทหารหรือตำรวจ

“เราอยากสอนให้เด็กๆ รู้หนังสือ” ตึงฮั่วตอบด้วยเสียงเรียบๆ

“นายคงเป็นครูได้ดี” ผมหยิบกระดาษที่ตกอยู่บนพื้นขึ้นมาดู “เราว่านายเหมือนครูที่โรงเรียนเรามาก”

“แต่เราไม่เป็นครูโรงเรียนนายหรอก...” ตึงฮั่วพูดเหมือนตัวเองเป็นครูไปแล้วจริงๆ “โรงเรียนนายมีครูเยอะเยยะ เราอยากเป็นครูโรงเรียนที่ไม่มีครูสอน”

เมื่อผมออกจากโรงพยาบาลคราวนั้น ตึงฮั่วเป็นเพื่อนคนเดียวที่ไม่เคยล้อเลียนในความพิการของผม หน้าซำยังเป็นห่วงเป็นใย คอยช่วยเหลือปกป้องผมจากการถูกลั่นแกล้งรังแก อยู่เป็นประจำ

“เราไม่อยากอยู่เสาชิงช้าแล้ว ที่นี้มีแต่คนคอยแกล้ง คอยหัวเราะเยาะเรา...” ผมระบายความอัดอั้นตันใจกับติงฮั่ว “เราจะให้แม่พาเราไปอยู่ที่อื่น”

“นายจะทิ้งซานนายไว้ที่นี่หรือเอามันไปด้วย” ติงฮั่วมองดู ขาข้างซ้ายที่ลีบเล็กลงของผม

“ขาของเรา เราก็ต้องเอาไปด้วยสิ” ผมกระซอกเสียง ด้วยความไม่พอใจที่ติงฮั่วพูดถึงสิ่งที่กลายเป็นปมด้อย

“งั้นนายก็ไม่มีวันที่จะหนีไปไหนพ่ะ” ติงฮั่วสรุปด้วย น้ำเสียงเรียบๆ

เมื่อจบ ป.๖ ติงฮั่วเข้าเรียนต่อในโรงเรียนฝึกหัดครูสมตาม ความตั้งใจ และออกมาเป็นครูโรงเรียนเล็กๆ แห่งหนึ่งที่จังหวัด ปทุมธานี ผมได้ข่าวว่าโรงเรียนเคยเสนอให้เขาเป็นครูใหญ่ หลายครั้ง แต่ติงฮั่วปฏิเสธ เพราะรักที่จะเป็นครูน้อยที่ยืน สอนเด็กอยู่หน้ากระดานดำมากกว่าจะเป็นครูใหญ่ที่จมอยู่ใน ห้องทำงาน...

หลายปีต่อมาเมื่อเราพบกัน ผมยังอดที่จะขบขันที่เขา ช่วยเตือนสติผมเมื่อสมัยเด็กไม่ได้

“ขามันก็อยู่ส่วนขา” ติงฮั่วยิ้มอย่างอารมณ์ดี “นาย อย่าเอามันไปใส่ไว้ในหัวให้เกะกะก็สิ้นเรื่อง”

